Ч. 109. Львів, неділя дня 29. (16.) мая 1910. Річник XIV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів; з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублів; з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми виркеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича

Телефон Редакциї ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділь руских сьвят о $5^1/_2$ год. по полудни.
Редакция, адміністрация експедиция »Руслана« при ул. Оссолїньских ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застережене.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

„Новое Время“ в походї проти Австриї.

(X) Сими днями вказали ми на неумістне опікуньство д-ра Крамаржа над роботою наших москвичів в буджетовій комісаї з нагоди розвязаня правительством москвофільских „обществъ и институтовъ“ на Буковинї. В згаданій промові представив себе др. Крамарж амбасадором побічного російского правительства, зложеного з ґр. Бобрінского, ґенерала Владимірова et cons., котре поставило собі задачею, защіпляти, розповсюджувати і піддержувати словом, печатию і грошем обєдинительну ідею російску в Галичинї і на Буковинї. В ролї такого амбасадора виступає др. Крамарж з одного боку опікуном всяких „сделок“ наших москвичів супроти австрийского правительства, а з другого знов намагає ся всїми способами сїй обєдинительній ідеї пособляти, щоби довести таки до участи в славяньскім конґресї софійскім австрийских Славян, дарма, що не тілько Українцї і Поляки, але навіть Серби відказують ся рішучо від сеї участи.

Отсе опікуньство д-ра Крамаржа над нашими москвичами, отсе амбасадорство між російскими „істінно-русскими“ а австрийскими Славянами додало відваги петербурскому „Новому Времени“ виступити в похід проти Австриї.

„Новое Время“ відзиває ся з нагоди розвязаня москвофільских „обществъ и институтовъ“ на Буковинї ось як:

„Галицко-русске питанє має для Росиї не тілько национальне і віроісповідне, але також політично-стратеґічне значінє (!). Не треба забувати, що дві великі невдачі в минулім столїтю були споводовані тим, що цариця Катерина свого часу не розуміла Галичини й Буковини злучити з Росиєю. Колиб Росия була заволоділа Карпатами, тоді не потребувалаб була зрекати ся в 1854 роцї Наддунайских князївств, а в 1876 роцї позваляти за австрийску невтральність на овладу Босни й Герцоґовини. Ослабленє становища Росиї на близшім Сходї було неначе карою за те, що Росия не довершила „собиранія“ русских земель. Як довго наші братя „зарубежні“ рівно з иншими Славянами в Австриї користували ся сякою-такою горожаньскою свободою, так довго російске национальне сумлїнє могло бути меншебільше спокійне. Колиж зміняють ся відносини в „підяремній Руси“, то й становище російского царства мусить відповідно до них змінити ся“.

Ось з такою погрозою виступає „Новое Время“ супроти Австриї і побренькує шаблюкою в обороні „зарубежних братей“ в „подяремной Руси“, як звичайно про Галичину висловлюють ся також орґани російскої аґенциї „Галичанинъ“ і „Прикарпатская Русь“ із своїми прихвостнями „Русское Слово“ і „Голосъ Народа“. Ся погроза російского дневника, близкого правительственним кругам, вказує зовсїм виразно і ясно ті цїли, до яких змагає Росия, а з другого боку кидає також яскраве сьвітло на змаганя наших москвичів і розкриває широкі вигляди, куди то веде пособлюванє деяких польских полїтиків і дневникарів змаганям наших москвичів.

Погроза „Нового Времени“ є вельми ясним коментарем сеї культурно-национальної єдности голошеної не тілько москвичами обидвох таборів, Дудикевичівцями і Королївцями, але й „русско-народним духовенством“ під проводом кількох сьвятоюрских крилошан і духовних професорів зєдинених тепер в „Обществѣ св. Іоанна Златоустого“. „Новое Время“ каже виразно, що се галицко-руске питанє має не тілько национальне і конфесийне значінє для Росиї, отже тут іде на руку Росиї та пропаґанда культурно-национального єдинства і православна пропаґанда, яку ведуть наші москвичі і насилані з Росиї аґенти, але се питанє має для Росиї, як рішучо запевняє „Новое Время“ також політично-стратеґічне значінє і дневник сей жалує, що ще Катерина занедбала „возсоединеніе“ „подяремной Руси“ себто Галичини. Отсї погляди „Нового Времени“, котрі неперечно відповідають також поглядам петербурских правительственних кругів, являють ся цїнним доповненєм »культурно-национального єдинства«, проповідуваного нашими москвичами, а піддержуваного православною пропаґандою в Галичинї і Буковинї. То, що наші москвичі наразї промовчують, що їм хиба нераз случайно вирве ся або проявляє ся в дружних переписках Головацкого, Наумовича et cons. в оповіщеній їх переписцї, се бажанє до „возсоединенія“ з „державною Русию“ себ то Росиєю, висловлює „Новое Время“, зазначуючи »полїтично-стратеґічне значінє галицко-русского питаня« і докоряючи цариці Катерині, що давно вже не прилучила Галичини і Буковини до Росиї! Се є вельми цїнний і виразний та поучний коментар до змагань наших москвичів і він відкриває завісу та позваляє глянути на ту мету, до якої веде вся москвофільска робота в Австриї.

А тепер ще яснїйше уявить ся нам при такій виразній і недвозначній мові „Нового Времени“ цїла новославяньска робота д-ра Крамаржа в спілцї з Ґлєбовіцким et comp., з Дмовским, ґр. Бобрінским і ґенералом Владимировим, стане нам вже зовсїм ясною вельми шкідна для українсько-руского народу і для Австриї протекция де-

---

Парабаза до сценїчного образу:

Кальнишевский у неволї.

(*Перед занавісу виходить письменник і говорить, якби з книжки читав*):

Ще хвиля і — мов степовий туман,
Заслона в гору піднесеть ся...
Неначеб хто нараз втворив курган,
Неначеб хто діткнувсь присохлих ран,
Так серце ваше зимне стрепенеть ся.

Побачите, богато відси миль,
На півночи, на зимнім Білім Морі
Темницю, нїби гріб, на стїнах цвиль,
В кутї берліг, довкола гній та гниль,
Й малесеньке, вузьке віконце в горі.

Темниця буде довга кроків три,
Широка два, неначе домовина.
Крізь щіль, що звесь вікном, ревуть вітри,
Скиглять, як сич, сковичуть як чорти,
І хлипають, заводять, мов дитина.

Крізь тую щіль від моря тягне лють,
Вдираєть ся імла, мороз тріскучий.
До суду - віку в тій тюрмі мабуть,
Не виростуть квітки й не зацвитуть,
Не кине сонце промінь свій дріжучий.

Ту вічна ніч і безпросьвітна тьма,
Ту вічна гниль і дожизненна мука.
Хто ту прийшов, надію кинь! Дарма!
Держить тебе отся страшна тюрма,
Немов змия стоглава і сторука.

Держить в клїщах, як мушечку павук,
З жил твоїх кров повільно висигає,
І серце рве, клює, як пташку крук —
Мабуть страшнїйших і лютїйших мук
В безоднях своїх пекло не скриває.

В такій тюрмі (о серце! не зімлїй!
Се не останні муки і не перві)
Сидить старець, довкола нього гній,
По тїлї аж кишить хробацтва рій,
І вєть ся, лазить, шнирить, мов по стерві.

А він сидить, у тій пурпурі ран,
На берлозї, мов на царськім пристолї;
Кругом тиша, лиш виє гураґан,
Дивіть ся, се останний Січи пан,
Се атаман останний у неволї!

Дивіть, який плетуть йому вінець
З волоссєм хроби скручені на скранї,
Дивіть, сини, як гинув ваш отець,
Знїміть з його чола страшний вінець
І поцїлуй кладїть на кождій ранї.

Терпіннєм тим він щедро заплатив,
За прогріхи батьків і за провини;
Тим пеклом, що його отту прожив,
Синам своїм опрощення купив,
Дивіть, за вас він тутки гине.

Дивіть ся! Гей, дивіть ся в тую ніч,
А може день над вами засвитає.
А для кого байдужна тая річ,
Нехай іде собі звідтїля пріч,
Рабом родивсь, нехай рабом сконає!

Богдан Лепкий.

яких польских політиків і сторонництв, якою тішили ся наші москвичі, голублені тими політиками мнимі Starorusini, виявить ся в цілій наготі, до чого і до якої цїли змагали pacta conventa довершені в Празї 1908 р. польскими представниками з нашими москвичами і ґр. Бобрінским та ґенералом Владиміровим, ті pacta conventa, завершені бенкетами польско-москвофільскими в липцю 1908 у Львові, в Кракові і Варшаві. Коли ми на все те вказували, коли ми зазначували шкідливість і грозу сих змагань, тодї нераз упало на нас слово — донос, а тепер само „Новое Время“ потвердило, що наші погляди не були схоплені з воздуха але основані на певних даних, які ми черпали з оповіщених печатно москвофільских документів, котрі виявили ясно змаганя москвофільских обєдинителїв. Тепер мабуть мнимі „гоненія“ австрийских властий проти москвичів покажуть ся лише опізненою обережностю.

Пригадка що до ювілею Шевченка і Маркіяна Шашкевича.

(+) В 1911 роцї припадає, як ми вже не вперше пригадували, пятьдесятилїтє смерти Т. Шевченка, а також столїтє уродин М. Шашкевича. Що обидва ювілеї повинна вся Україна-Русь обійти вельми торжественно, про се нема двох гадок. Однак не довгий уже простір часу віддїляє нас від сих великих сьвятковань, а тимчасом не чутно, щоби инші люди приготовляли ся до того.

Бож не досить того, щоби в сї великі сьвята устроїти концерти, Академії і инші манїфестациї, але щоби крім того при сїй нагоді довершити деяких дїл, котрі лишилиб по собі незатертий слїд і на все увіковічнили память великих наших віщунів. Недавно тому отже справедливо порушив знов справу пятьдесятилїтя Шевченка дописник київскої „Ради“ з Петербурга, а голос єго заслугує, щоби над ним поважно призадумати ся і тому наводимо частину єго дописи, котра звучить:

„Ще верну ся до пятьдесятилїтя по смерти Шевченка, ще один рік і се сумне сьвято буде обходити цїла Україна.

Та про студентів треба признати ся, що їх не дуже се цікавить; не кажу за окремих одиниць, а за цїлу масу. Для ознайомленя її з Шевченком не зроблено нїчого. Був, кажуть, нїби то, виготований реферат про Шевченка, але єго нїхто не чув. Замість того за Гоголя в унїверситетї кілька вечерів сварили ся.

Се тим більш прикро, що нїчого величного не задумують в сїй справі й наші старші громадяни.

Комуж би достойно вшанувати память Шевченка, як не Петербуржанам? В Петербурзїж Шевченко відбирав осьвіту, знайомив ся з людьми, тут зростав єго сьвітогляд, ту писані кращі твори. Якжеж єго не вшанувати? абож нема чим, або нїчого не лишило ся в Петербурзї по Шевченкови?

Оскільки відомо в сїй справі не робить ся в Петербурзї нїчого. Довго ходила чутка про те що нїби буде зроблене розкішне ювілейне виданя творів Шевченка, до якого картини пише Репин. Се одначе байка. А куди лїпше було, як би замість тих байок видали хоч простенькі репродукциї з картин Шевченка, яких так багато й студиї над котрими так потрібні для зрозуміня Шевченкових героїв, Шевченкового мисленя, великої художности єго поезий й навіть ріжних єго поетичних сьвітоглядів і напрямків.

Сю справу повинніб мати на часї Петербуржани ще й через те, що згоду свою, поміч і пораду в такому виданю дасть з охотою дехто з професорів петербурскої Академії Штук красних, напр., проф. Матте.

У сего останного особисто (не кажу вже про збірку Академічну та деякі українські як напр. в Чернигівскім музею) є чимала збірка офортів Шевченка й малювань нїкому не відомих, а між тим цікавих не тілько для нас, а певно для історії штуки взагалї.

Мало хто знає, що наш Шевченко вартий дещо й в історії сьвітової штуки, як винахідник деяких нових струментів, технїчних засобів коло робленя офортів, як наслїдник великих заповітів великих своїх попередників й провозвісник тої нової течії, щойно доперва на наших очах не зступає з кону артистичного житя як у нас, як і в Европі, він в історії штук може заняти цїлком осібне місце.

Досить того, що кров єго кипіла в творчости артистичній так само, як і в поезиях. В своїх картинах він так само як і в поезиї показує наше житє безпросьвітне, розбуджує нашу национальну гордість, заховує нашу славну минувшину, будить любов до меншого брата, виводить нас наперед очі чужих в нашій одежи й обстанові й лагідно втихомирює наше розбурхане серце красою свого „тихого світу й краю милого — України“.

Зазначую ще раз, що ми й чужинцї нїчого не знаємо про Шевченка художника й то буде великим соромом на нас лежати, щоб хоч після 50-их роковин єго смерти не сповнити свого национального обовязку достойно прославити свого ґенїя таким незначним подвигом, як виданє єго артистичних творів.“

III.

Справедливо отже вказує петербурский Українець на потребу виданя репродукций живописних творів нашого Ґенїя, щоби укр.-руский нарід пізнав єго із тих творів, котрі крім того пояснять ще лїпше поетичну єго творчість.

Алеж на виданю репродукций живописних творів Шевчевка не повинно закінчити ся увіковічненє нашого Ґенїя. Пригадуємо тут постанови, які ухвалено в Петербурзї в 1861. р. зараз після смерти Шевченка, з котрих не всї ще виконано. Між тими було також ухвалено виданє всїх лїтературних єго творів. Маємо вправдї чимало видань творів Шевченка, а між тими цїнне виданє „Кобзаря“ довершене д. Доманицким, але не маємо на правду повного в цїлім того слова значіню зібраня всего того, що писав Шевченко українською і московскою мовою, всїх єго поетичних і прозових творів, бо аж тодї можна буде основно оцїнити єго творчість, єго талант і заслуги. А таке повне виданє повинно явити ся на ювілей 60-лїтя смерти, а бодай на столїтє уродин Шевченка.

Алеж в 1911. маємо сьвяткувати також столїтє уродин Маркіяна Шашкевича, що перший пробудив Галицку Русь до нового житя на народних основах і був першим духовим злучником між Галичиною а Україною. Фільольоґічна секция Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові ухвалила на внесенє п. Ол. Барвіньского видати повний, критичний збір єго творів з деякими ілюстрациями. Малиб тут бути фотоґраф. знимки Підлися, де М. Шашкевич виховував ся, Новосїлок лїских, де єго мощі спочивали аж до переносин на Личаківске кладовище, виду бережаньскої ґімназиї, де він учив ся, духовної семінариї (давної фасади), де утворила ся „руска трійця“, види з походу переносин єго мощий до Львова і теперішної могили на Личакім кладовищі. Два перші види Підлися і Новосїлок треба би фотоґрафічно зняти вже тепер, бо они приступнїйші хиба лїтною порою і се повинен би зробити чим скорше хтось з фотоґрафів-любителїв. Але й инші ілюстрациї належалоб уже виготовити, а також забрати ся чим скорше до приготовленя і почитаня всїх єго писань, листів і т. п. Отсе вважаємо нашим обовязком пригадати память нашої суспільности; бо на жаль у нас доволї часто буває так, як то кажуть: мити, білити, завтра великдень!

Цїла правда про радикалів.

Сьвящ. Ю. Дзерович.

(Дальше).

Люеґер показав на експериментї сьвітової столицї що погляд християньский і засади католицкі не тілько не перешкоджують розвоєви дібр земних, технїки, промислу, розвою социяльного і адмінїстрацийного, але радше помагають. Власне віра, яка розпинає голубий, погідний а так широкий намет небес над нашими головами, особливо сприяє всїм сьмілим а чистим оборотам на земли. Що спекуляция чинить через інтерес, то християнин через безінтересовну любов. Видимо в Люеґері немов полет поета у видобуваню на зверх дїл, хоч так прозаїчних, а однак такого полету волї і натхнїня духа вимагаючих, як дїла комунїкациї, осьвітленя, мостів і т. д. Певно, що дар і талан єствує в чоловіцї без огляду на єго переконаня, але атмосфера віри обдаровуючи єго довірєм до Бога і широким своїм горизонтом у вічности, сприяє тим самим свободї, л гкости, всїляким благородним поривам і так той природний талан посередно відпирає і розвиває.

Бачимо з того, що неконче мусить ся бути ворогом Христа і єго церкви, коли ся хоче що доброго для людскости зробити. Адже Христос був найбільшим приятелем і добродїєм людскости, який, коли ходило о добро людий, не знав нї сну нї спочинку.

Додати ще треба і се, що покійник Люеґер був великим приятелем Русинів, як се констатував пос. В. Будзиновский в кореспонденциї в Відня в „Дїлї“ і посол К. Лагодиньский в »Гром. Голосї«.

7. Оправданим був би радикалїзм у нас, наколиб з богатством сьвященика ішло обідніє народа, як прим дїє ся нераз з пявкою-корчмарем, який своїми сїтями: горівкою, борґованєм, лихвою так обмотає бідний нарід, як паук свою мушку і чим більш він богатїє, тим люди більш біднїють. Але що до відносин маєткових сьвященика і парохіян, то все заходить та сама пропорция: сьвященик бідний, бо люди бідні; сьвященик зажиточний, бо єго парохіяни добре мають ся. Значить, сьвященик нїколи не живе коштом того народа, котрому служить.

8. Оправданий був би радикалїзм тодї, колиб наше духовеньство справдї опливало в достатках та вело житє веселе, розгульне. Але хтож з нас не знає бідного сїльского сьвященика, що їде на драбинястім возї серед плюти на мішку збіжа або й в товаристві квичачого сотворіня, щоби їх збути на ярмарку, бо синкови — може і радикалови, ворогови батьківскому, змиї вигрітій на своїй груди — післати до Львова може на книжки, а може . . . . і на гулятику.

Хто з нас не знає, того бідного, сїльского сьвященика, що у горячий, лїтний день в само полудне помагає звязувати своїм женцям снопи, або накидувати на фіру, бо ось хмара надтягає, треба спішитись, бо добро, бо хлїб Божий змарнує ся. Єго шкільні товариші з ґімназиї, — може і менше талановиті, менше прилїжні — нинї совітниками зі золотими ковнїрами, директорами ґімназий, виїхали собі до купелїв, на сьвіжий воздух, пішли собі до касина на віста, до торговлї за снїданями та весело собі в товаристві балакають, жартують або смачненько храплять на отоманї, а він бідний, з недбаний, обгорілий від сонця десь у запалім якімсь кутї, в якімсь людьми забутім селї свій вік коротає. Одинокий інтелїґент, з яким »учено« поговорити може, то народний учитель, або може... єрентий.

На почту іде післанець громадский два рази на тиждень і єго поворот в село се епоха, се фаза в житю бідного сїльского сьвященика. Виходить тому єму на зустріч, відбирає почту і починає кормити свого духа. Хто „Дїлом“, хто „Русланом“ ще з перед чотирох, пяти днїв. А єго ґімназияльний товариш в містї, адвокат, лїкар пішов в касино і за місячну вкладку двох корон (менше як пренумерата одного дневника на селї виносить) має цїлі стоси ґазет полїтичних, лїтературних, гумористичних, заводових, станових...

І радник в містї відбере свою платню на першого, після сего уложить свій буджет, повяже — не перечу, з великим трудом нераз — свої кінцї; але бодай без мозолу добуваня прийшов той гріш в хату. А бідний сьвященик то чистий промисловець, ту з пенсиї щось капне, ту з церкви (гіркий се крайцар), то з господарства, яке нинї так зле оплачуєсь. Чи знає котрий урядник урядник такі приємні фрази як: прошу єґомосця, люшня зломалась, шлиї порвались, корова здулась, кляч скинула лоша, льоха згинула, і т. д. І тому то той крейцар з квітом побраний сьвященикови найприємнїйший, а урядник тимчасом лише з каси побирає, і тої неприємної капанини не знає.

А хто не знає, як то нераз приходить ся сьвященикови тяженко болото місити або іти серед бурі і сніговиці, коли провадить похорон на цминтар далеко за селом, підчас коли єго товариш з шкільної лавки сидить в теплій канцеляриї і покурює благовонне циґаро.

А сьвященик при ложи смерти, при заразливо хорім, де так легко може сам заразитись або недугу до дому родині занести — о се також доля, якої сьвященикови позавидувати можна. А коли бідака котрий овдовіє, стратить подругу житя на все, се також лиш привілей духовного стану — сего найбільше повинніб радикали завидувати, бож они проти всяких привілеїв. А може і не був би сиротою став, або сам осиротив своєї родини, колиб поміч була скорша, а тут нїм лікар який за солені гроші надїхав, нїм лік з аптики наднесуть, так уже все було за пізно. Се також гаразд сьвященичий — є чого завидувати.

І осталась бідна вдовиця з мізерним даром з ласки 50 корон на місяць на се, щоби було забагато з чим вмерти, а замало з чим жити. Чиж не гарно характеризують сї слова народної пословиці: „Як попови дзвони дзвонять, то попадю з села гонять“ ту нещасливу, ту завидуваня гідну долю бідної сьвященичої, осиротїлої родини.

Або і се даванє дїтий до шкіл на станциї поза очи, під чужий, може і невідповідний надзір, де дитина остає під шкідними впливами і нидїє фізично і морально. Се також гаразд сьвященичий, якого не знає анї совітник, анї учитель, анї адвокат, бо ті звичайно мають школи в містї.

Урядники мають тепер обезпечений автоматичний аванс і они не потребуючи ся кланяти, лазити, просити, представлятись посувають ся щораз висше по урядничій драбинї. То само ґімназияльні учителї дістають пятилїтє, ранґи, посади без самопониженя. А сьвященик — хоч кінчив ґімназию, унїверситет, мусить вистоювати по передних покоях шляхтичів, доробкевичів, оплачуватись льокаям і оглядати за протекциєю, вислухати неодно терпке слово і наконець добитись висше описаного гаразду, якого єму радикали так завидують.

Тому то і не диво, що нинї сини сьвящеників, видячи той батьківский гаразд, не хочуть іти на богословіє, а доньки сьвященикій не хочуть виходити за питомців. Колиж трафив ся инший тип поповичів, що такий гаразд добачив під стріхою свого батька, радикали та социялїсти Трильовский, Данилович, Білиньский, Ганкевич, або ті з молодших з „Молодої України“ Вітошиньский, Домбчевский не посьвятили ся тому станови. Адже они земский гаразд, земске уживанє поставили за свої ідею радикальну.

(Дальше буде).

Полїтичний огляд.

Австро-Угорщина.

Боснїйскі вибори з другої виборчої кляси першої куриї (інтелїґенция і найвисше оподатковані) відбули ся 25. с. м. з таким вислїдом: На 13 мандатів сеї куриї припало всїх 8 сербских мандатів сербскій народній орґанїзациї (без контр-кандидатів); музулманьский мандат здобув член музулманьскої народної орґанїзациї; про вислїд виборів католиків нема ще певних вістий, але з огляду на відносини дотичні числа голосів можна вважати певним вибір трех урядничих кандидатів, з яких двох належить до „Katilick-oї Udrug-и“, оден до »Hrvatsko-ì Zajednic-и«.

Заграниця.

Опікунчі держави забирають ся до більше рішучої акциї в кретийскім питаню. Після певних вістий передову ролю що до переговорів дотично Крети відграє тепер Франция. Турецкі дневники доносять, що мінїстер заграничних справ Ріфаат-баша дістав запевненє зі сторони анґлїйского секретаря стану Ґрея, що кретийске питанє буде розвязане відповідно до бажань Туреччини. Опікунчі держави задумують в першій мірі установити цивільного ґубернатора.

Положенє в Альбанії незмінене. Війско посуває ся систематично в напрямі на захід; причім застосовано практичний подїл на области. Обсадженє области почавши від Дібри аж до Скутарі має наступити протягом 14 днїв. Урядові вісти про положенє в Дякові є оптимістичні, підчас коли приватні вісти доносять, що Дякова находить ся все ще в руках повстанців.

Останнїми часами робив дехто предлогу взаїмного австро-італїйского розоруженя. З огляду на се, що проби загального розоруженя кінчили ся повним фіяском (а як завзив росийского царя до мирного порозуміня, після чого зараз наступила одна з найбільше крівавих воєн в манджурских степах), не є виключеним, що й ся проба так само скінчить ся. Відомо загально що Італїя оружить ся стало не лише на морі, ала й на суші, а все те звернене очивидно проти Австро Угорщини. Справою австро-італїйского розоруженя займає ся ц. і к. віцеадмірал Кіярі в Данцера »Armeezeitung«. Він звертає увагу на се, що від 1840-вих і 50-их рр. італїйский нарід все був перенятий ідеями народного зєдиненя, зміряючи до відобраня Австро-Угорщинї областий Венециї, Триденту і Триєсту. Вкінци таки удало ся заняти цїлу північну Італїю. В часї пересиленя в 1909 р. можна було бачити ту радість цїлого італїйского народу по причинї напруженя між Австро-Угорщиною, а Росиєю та Сербією, по причинї бойкоту австрийских товарів. Відвідини росийского царя в Раконїджі були явною іредентистичною манїфестациєю цїлої Італїї проти свого союзника. Доказом іредентистичного настрою в італїйскій армії є звісна афера ґенерала Азінария; такими чувствами перенята італїйска армія від рядового аж до ґенерала, від моряка аж до адмірала.

Голос віцеадмірала Кіярія заслугує на увагу тим більше, що говорить тут не палкий молодик, але досьвідчений чоловік, сьвідомий обовязків свого званя. В удержанє тревалого мира між Австро-Угорщиною і Італїєю багато патриотів вже зовсїм не вірить. Пожаданим булоб, щоб се не сповнило ся, в кождім одначе разї не зашкодить обережність. А запевнити мир може лише сила.

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— **Календар**. В неділю: руско-кат.: Модеста; римо-кат.: Максима. — В понеділок: руско-кат.: Андронїка ап.; римо-кат.: Фелїкса п. — Ві второк: руско-кат.: Теодота, Юлії і пр.; римо-кат.: Петронелї

— **Боротьба против імени Йосафат.** Як відомо, наші владики візвали духовеньство і вірних до ширеня культу св. Йосафата. Між иншими накликували наші владики, щоби хрещено дїтий іменем Йосафат, о скільки на се родичі згодать ся. На се відповідає „Голосъ Народа“ (ч. 20.) ось якою казочкою. Сьвященик в селї К., жовківского округа, охрестив хлопця іменем „Йосафат“. Хлопця принесено домів, а коли мати дізнала ся, яким іменем єї дитину охрещено, она розплакала ся і розкричала ся: »Я не цыганка, щобы мою дитину Іосафатомъ звали, якъ выросте, то, его будутъ люди Іоськомъ прозывати! Не хочу і не хочу!« Всї ради мужа не помогли, мати дитини так вперла ся, що муж повіз дитину до міста перехрестити, що й зробив латиньский сьвященик, який перемінив імя „Йосафат“ на „Michał“. Небавом одна к, пише „Голосъ Народа“ хлопець умер і тепер „цѣкавый вопросъ“. чи перед Богом лишить ся хлопець »Йосафатом«, чи „Michałem“. „Голосъ Народа“ кінчить: »Одно есть певне, що народивъ ся одинъ, а умерло двох. Вотъ куда поведе пастырское посланіе польского графа, нашого крестянина. Прямо по латиньского ксендза!« — Реґіструємо сю нотатку як сьвідоцтво москвофільского одичіня і як один більше доказ православної пропаґанди в Галичинї, яка осьмішує все, що нашій церкві дороге і в сей спосіб підготовлює нарід до православя.

— **З Самбірщини** пишуть нам: Коли читаємо цїлі реєстри заснованих шкіл середних в послїдних лїтах в нашім краю, особливо ґімназий з польскою викладною мовою, а порівнаємо наші добутки на полї середного шкільництва, мимоволї стискаєсь серце, огортає жаль і будить ся пригнїтаюче чувство, що викликує мимоволї питаня: Чиж ми не двигаємо з другими народами тягарів, чиж не платимо податку крови і майна, та не виповняємо всїх обовязків зглядом краю і держави? Не досить, що не одержуємо нових шкіл середних, ґімназий мимо дїйсної потреби, але навіть в сих містах, де ґімназиї польскі суть переповнені і де витворенє філії оказуєсь пекучою потребою, а з огляду на населенє і число учеників Русинів булоб вказане справедливостию утворенє рускої філії, годї єї допроситись. Таким містом є Самбір під теперішну пору. Перед 10 лїтами, ще перед заснованєм рускої ґімназиї в Станїславові вносила Самбірщина і сумежні повіти петициї до В. Сойму, виказувала потребу заснованя рускої ґімназиї, висилала депутациї, доказувала статистичними датами населеня і числа учеників, котре мимо ріжних обставин, то зростало до числа 70 учеників в І. клясї, то малїло від 40—25 в висших клясах, однак не обнизилось нїколи, щоби не можна було витворити навіть відразу цїлої цїлої низшої ґімназиї, що є найважнїйшим доказом жизненности нашого жаданя — однак всї ті стараня не знайшли зрозуміня, не знайшли вислуханя і признаня. Від кількох лїт ґімназия самбірска не знаходить вже приміщеня в головнім будинку а в послїднім роцї одна часть єї приміщена в дальшій части міста — наче філїя. Чиж мало би се повільний перехід витвореня філії дотеперішної ґімназиї без узглядненя дїйсних потреб населеня повіту самбірского і сужежних? Таке залагодженє десятилїтних старань Русинів мусїлиб ми уважати впрост за провокуюче, глумляче всякій справедливости, бож, коли меншість має заспокоєні свої потреби, то більшість населеня лишена булаб і на дальше своїх культуральних потреб. Підносимо справу заснованя рускої ґімназиї в Самборі і сподїємось, що якраз наспіла хвиля, коли так Рада шкільна краєва, як і правительство, приневолене розростом теперішної польскої ґімназиї будуть мали спромогу виповненя наших зовсїм оправданих домагань.

— **Сьвяточна проба „Львівского Бояна“**, на якій вручено чотиром заслуженим на полї музики дїячам грамоти почетних членів відбула ся вчера, дня 27. л. мая вечером. Подрібний опис сего бояньского сьвята відкладаємо з браку місця до слїдуючого числа.

— **Руска мова на зелїзницях**. Управа зелїзничого руху в Чернівцях повідомила недавно посла Семаку, що ще 13. сїчня с. р. видано приказ всїм кондуктором, аби они викликували назви всїх стаций на Буковинї і рускою мовою. Коли деякі кондуктори не сповняли сего приказу, посол Семака віднїс ся знову з сею справою до управи зелїзничого руху і звернув увагу її на сю неправильність. Управа зелїзничого руху зараз знову пригадала всїм кондукторам свій давний приказ в сїй справі.

— **„Жіночий кружок Р. Т. П.“** у Львові заложений дня 22. с. м. є гейби секциєю філії львівского Р. Т. П. і має сповняти вложені нею на кружок припорученя чи вести поодинокі аґенди товариства. Після ухвали послїдних загальних зборів реформа статуту Р. Т. П. веде ся якраз в тім напрямі, що головний видїл задержить в будучности тільки верховний нагляд над справами цїлого товариства, філій і кружків, орґанїзуватиме плянову працю на всїх полях вихованя і шкільництва народного, а веденє поодиноких аґенд (шкіл, курсів, бурс, інститутів і т. п.) переймуть філії і кружки. До заряду новозаснованованого кружка вибрано: головою п. К. Малицку, містоголовою п. Марию Слюзареву, секретаркою п. Ев. Панейкову, касиєркою п. Софію Олеськівну. Поле до працї для нового кружка широке, коби тільки робітниць найшло ся. Передовсїм задумує кружок заняти ся рускою дїтворою львівских убогих верств; в найблизшім речинци устроює курс, підготовляючий українські дївчата до державної семінариї; займе ся придбанєм фондів для приватної школи на городецкім передмістю; по вакациях обійме нагляд дївочого інституту, евентуально веденє бурси для убогих селяньских дївчат. При кінци перших сходин виголосив др. Ковшевич свій реферат „Про участь жіноцтва в стоваришенях для националїзациї школи“.

— **Кара на редактора**. Київский ґубернатор покарав д. Ямпольского редактора тижн. „Село“ 1-місячним арештом за поміщенє статї проф. М. Грушівского п. з. „Великодні зїзди“.

— **Старинности на Українї**. В маєтностях Мазаракі в містї Краснопіллї, житомірского повіту, стоїть старинний замок, який колись приналежав дїдичеви Ескерко. В одній кімнатї найдено старинний, дуже гарно мальований, великий портрет київского воєводи Адама Кісїля. В порівнаню з портретом Кісїля, що є в історії Аркаса, видно чимало відмін. Тут Кісїль з обличя дуже гарний і повнїйший нїж в історії Аркаса. Голова брита, а тільки кругом, як вінчиком, полишено потроху чуприну. Булава такаж сама, тільки шабля та вензель мають деякі відміни. З правого боку вверху виднїє ся церква, зовсїм иншого зразка. Полотно портрета вже постарілось, але фарби так і сяють, нїби учера портрет мальований. — Дня 24. мая підчас археольоґічних розкопок на землї кн. Трубецкої в Київі знайдено великий скарб: 8 сережок з часів великого князївства київского,

2 срібні кольти, 1 наручник, 3 каблучки, зроблені з срібла і міди і 1 мережчату сережку. Всї сї річи належать до XII або початку XIII віку. Знайдено також ще чимало зелїзних річий, але до якого часу належать они — поки що невідомо. Скарб переховував ся в невеличкій полотняній торбинї. („Рада")

— **Карткові видавництва.** В часї свого 5-лїтного єствованя „Сокільский Базар" у Львові видав кілька серий ілюстрованих переписних листків, загалом 320.000 примірників. Між ними була серия гарних вишивкових взорів, яка вийшла двома накладами і розійшла ся до останного примірника, були також картки з ілюстрациями з нашої козацкої минувшини, різдвяні і великодні картки, кольоровані і некольоровані та инші картки, якими повинна була заінтересувати ся вся наша суспільність. А однак статистика показує, що наша патриотична суспільність набуває всякі инші картки, а найменше виданих. „Сокільским Базаром". Доси розійшло ся карток „Сок. Базару" 200.000. Коли числити нашу інтелїґенцию лише на 10.000 голов, то за 5 лїт припадає на кождого інтелїґента по 4 картки на рік. Знанаж річ, що кождий висилає в роцї далеко більше переписних ілюстрованих листків. Якіж картки они висилали?

— **„Прикарпатская Русь"** (ч. 194) взиває своїх сторонників вГаличинї, щоби при новій переписи людности вписували ся „какъ русскіи (russisch)" та щоби заявляли, що они дома „разґарівают па русски (russisch) В сей спосіб хоче »Прикарпатская Русь« витворити окрему „русскую" (russisch) нацию... на папері. Бо відома річ, що в цїлій Галичинї ледви чи найде ся десять москвофілів, що „ґаваряг" правильно на »русски« а навіть в самій „Прикарпатской Руси" таке »ужасное, совершенно не русское язычіе«. що треба подивляти наївність галицких »русскихъ«, які на таке »язычіе« дадуть себе взяти. Свого часу навіть Верґунови здавало ся, що він пише »поезиї« на »русскомъ языкѣ«, а пок. Драгоманов брав ся за боки, як відчитував »язычіе« сих »стиши лищъ«. На всякий спосіб звертаємо увагу наших читачів на аґітацию „Прикарпатской Руси", в якій всеж таки можна буд запобічи бодай в части. Не дозволяймо народу дурити несовісним людям, які з нашою народностию порвали всякі звязи.

— **На конкурс** вигляду памятника Т. Шевченка у Київі прислано 53 проєкти.

— **Съѣздъ русскихъ женшинъ** відбув ся дня 26. с. м. в салї львівского »Народнаго Дома« під еґідою звісного коломийского »пѣтуха — Шантеклє«, д-ра Дудикевича. »Съѣздъ« привитала »госпожа Раставецкая изъ Громна«, яка запропонувала на »предсѣдательницу« госпожу Отилїю Криськову, на »мѣстопредсїдательницу« госпожі Олїмпію Монцїбович і Лукасевичеву а на секретарші госпожі Ольгу Байко і Теодору Маркову. »Собраніе привѣтствовалъ« в імени общества Качковского господин Бендасюк. Вслїд за тим »привітствовалъ собраніе« в імени »Нар. Совѣта« Шантеклє, який »ридалъ« над долею Руси, лишеної »божескихъ и человѣческихъ правъ« який взивав »дорогіи сестры«, щоби вони »проникнулись практическою и теоретическою любовью«, так, як се робили вже иньші »бажантки«, за якими Шантеклє »ухаживалъ« »теоретически и практически«. Госпожа Могильницкая відчитала »докладъ« про »женскіи пансіоны«, які треба було основати з огляду на »враждебный намъ духъ господствующій въ офиціяльныхъ учебныхъ заведеніяхъ«. Сї пансіони мають заступити поки що школи. Загальний стан »русскихъ« пансіонів »удовлетворительный«. В кождім пансіонї учать »русскій явыкъ и исторію особыи русскіи учительницы«. Сї пансіони мають очистити „русскіи« женщини з вікового рабства. Побіч пансіонів треба закладати »русскіи частныи« школи, щоби по польских українських і нїмецких школах не »кишило русскими дѣтьми«. Всїм, що до сих напятнованих шкіл будуть посилати дїтий, треба сказати: »Вамъ имя рѣбы!« — Госпожа Н. Ю Несторович порівнувала »русскіи« жінки в Галичинї з жінками инших народів і взивала до орґанїзациї не лише »русскихъ« інтелїґентних жінок, але і »крестьянокъ«. Стільки »Галичанинъ« подав в числї найновійшім (108 мім). Скоро одержимо »продолженіе« не забудмо его закомунїкувати.

— **Буря.** Нинї рано перетягнула понад Львів грізна буря. О год. $9^1/_2$ захмарило ся небо так страшно, що в мешканях настала майже нічна пітьма. Колиб на той час була припадала стріча хвоста комети з землею, то кождий був би готовив ся на смерть. Рівночасно з пітьмою надтягнула буря, а потім зливний дощ з глухими громами. За годину однак дощ перестав падати, а лише небозвід остав захмарений.

Оповістки.

— **На Ясну Гору!** Подібно як в минулих роках так і сего року приготовлює ся богоміле в честь Пресьв. Богородицї на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сїм сьвятім богомілю, зволять зголосити ся до ОО. Василиян у Львові, ул. Жовківска ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Цїна їзди там і назад виносить: Зі Львова 4·90 К, з Пустомит 4 К, зі Щирця 3·80 К, з Миколаєва 3·10 К. Відїзд є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поворот 12. н. ст. червня в недїлю вечером. Близші відомости подасть Монастир при замовленю білєтів.

— **Фестин в Янові.** Львівский і янівский „Сокіл" забрали ся живо до приготованя фестину дня 5. червня в Янові на „Королївскій горі", однїм з найкрасших місць в лїсї над ставом. В програму вставлено 26 ріжних точок. Подробицї оголосять афіши, які від завтра появлять ся у Львові, в Янові та по всїх селах між Львовом, Городком а Яворовом.

— **Курс підготовляючий до учительскої семінариї** (державної) устроює »Жіночий Кружок Р. Т. П.« у Львові для дївчат Українок зі шкіл львівских або й зпоза Львова. Наука розпічне ся 30. мая і тревати ме чотири тижнї. Курс відбувати ся буде що дня від год. 5—7. по полуднї в школї ім. Шевченка (ул. Мохнацкого 12). Бажаючі користати з курсу можуть зголошувати ся тамки.

Телеґрами

з дня 28. мая.

Відень. Poln. Corresp. доносить, що вчера відбула ся конференция мін. Дулємби з д-ром Колессою і д-ром К. Левицким в справі меморияду що до руского унїверситету, зложеного Русинами през. мін. бар. Бінертови. Потім були оба посли у мінїстра просьвіти.

Відень. Заходами духовеньства будуть в осени отворені дві католицкі женьскі ґімназиї: у Відаї і в Сольногородї.

Colosseum
в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 31. мая 1910.

Найгарнїйша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлї і сьвята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятницї **High-Life** представленє. Білєти вчаснїйше можна набути в конторі Пльона при ул Кароля Людвика ч. 5.

ДО

АМЕРИКИ і КАНАДИ

найлїпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецка **99**.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТЇ:

Ультонїя, 17. мая 1910.

Карпатія, 7. червця 1910.

З ЛЇВЕРПОЛЮ:

Люзітанїя, найбільший і найвеличавійший пароход на сьвітї, дня: 28/5 і 18/6 1910.

Мавританїя: 21/5 і 11/6 1910 р.

122 (15—?)

ЛЇЧНИЦЯ Д-ра ТАРНАВСКОГО в КОСОВІ (за Коломиєю)

зел. стация Заболотів (Галичина).

ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзї 1250 р. Історично-критична аналїза. Львів 1901. 16⁰ ст. 18. — Цїна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенберґах. (Причинок до історії великого австрийского безкоролївя). Львів 1903. 8⁰ ст. 27.— Цїна 30 с.

Жиґимонт Кейстутович, великий князь Литовско-руский. Історична моноґрафія. Жовква 1905. 8⁰ ст. XIV+170. -- Цїна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8⁰ ст. 28. — Цїна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza а історичні висновки д ра Щурата. (В інтересї історичної правди). Львів 1906. мала 8⁰ ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і материяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8⁰ ст. 170. — Цїна 2 К.

Історичний розвиток імени українсько-руского народу. Львів, мал. 8⁰ ст. 41. Цїна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8⁰ ст. 22. Цїна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko włodimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8⁰ ст. 4. Львів Цїна 5 сот.

Дістати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3·60; geb. in Leinw. M., 4·30. (K. 4·32, geb. im Leinw. K 5·16).

— **Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholfrage.** Auflage 4. K —·48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2·16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und ie Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1·56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —·72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —·96.

— **Das Privateigentum** als soziale Institution. 2. Aufl. K 2·16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2·88. geb. in Leinw. K 3·48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —·24.

Телефон 788. — Конто щадницї почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечен

„Днїстер"

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знарядів господарских, від шкід огневих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

лїквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

удїляє обезпеченим членам з річної надвижки зворoти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Полїси „Днїстра" приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і инші каси ощадности.

Через „Днїстер" можна асекурувати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформациї до обезпечень удїляють аґенциї „Днїстра".

Зголошеня письменних господарів о аґенцию приймають ся тілько з таких громад, де єще не робить инший аґент „Днїстра".

Фонди „Днїстра" 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977·—; инші фонди К 594 647·—; разом **К 2.781.624·—**

Канцеляриї Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковського.